

182/1993 Sb. Zákon

ze dne 16. června 1993

O Ústavním soudu

SHRNUTÍ ZÁKONA OD DOSTUPNÉHO ADVOKÁTA

JUDr. Ondřej Preuss, Ph.D.
Garant obsahu

Zákon o Ústavním soudu staví poslední hráz proti protiústavním zákonům. Zákon č. 182/1993 Sb., **zákon o Ústavním soudu**, určuje **patnáct soudců jmenovaných prezidentem**, popisuje **nález, usnesení a odlišné stanovisko** a stanovuje **návrhové oprávnění** pro politiky i občany.

Občan podá **ústavní stížnost**, když vyčerpal všechny opravné prostředky a domnívá se, že stát porušil jeho základní právo. Soud rozhoduje většinou; nález může zrušit zákon od vyhlášení ve Sbírce. Veřejné jednání vysílá internet, takže vidíte argumenty v přímém přenosu.

Advokát je povinný, poplatek žádný. Pokud soudce nesouhlasí, připojí odlišné stanovisko, což zvyšuje otevřenost. Při zrušení zákona se případ vrací k obecným soudům k novému projednání.

Ústavní stížnost není luxus; i jednotlivec může změnit právo, pokud zasáhlo do jeho svobody.

Vyhlášeno dne 29. června 1993, datum poslední novelizace 1. července 2025

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Organizace ústavního soudu

§ 1

Ústavní soud se skládá z předsedy, dvou místopředsedů a dalších soudců.

Předseda a místopředsedové Ústavního soudu

§ 2

Prezident republiky jmenuje ze soudců Ústavního soudu (dále jen „soudce“) předsedu a dva místopředsedy Ústavního soudu.

§ 3

(1) Předseda Ústavního soudu

- a) zastupuje Ústavní soud navenek,
- b) vykonává správu Ústavního soudu,
- c) svolává zasedání pléna Ústavního soudu (dále jen „plénium“), určuje pořad jeho jednání a řídí jednání,
- d) jmenuje předsedy senátů Ústavního soudu (dále jen „senát“),
- e) plní další úkoly, které mu ukládá zákon.

(2) Nepřítomného předsedu Ústavního soudu zastupují místopředsedové Ústavního soudu v rozsahu a pořadí stanoveném plénem.

(3) Předseda Ústavního soudu může se souhlasem pléna pověřit místopředsedy trvalým plněním některých svých úkolů.

Soudci

§ 4

(1) Funkce soudce je veřejnou funkcí.

(2) Výkon funkce soudce je neslučitelný s jinou placenou funkcí nebo jinou výdělečnou činností, s výjimkou správy vlastního majetku, činnosti vědecké, pedagogické, literární a umělecké, pokud taková činnost není na újmu funkce soudce, jejího významu a důstojnosti a neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost rozhodování Ústavního soudu.

(3) Výkon funkce soudce je neslučitelný též s členstvím v politické straně nebo v politickém hnutí.

§ 5

Soudce je povinen zachovávat mlčenlivost o věcech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem soudcovské funkce. Tato povinnost trvá i po zániku soudcovské funkce.

§ 6

(1) Prezident republiky si vyžádá od Senátu souhlas ke jmenování soudce.

(2) Není-li souhlas podle odstavce 1 dán do 60 dnů poté, kdy si jej prezident republiky vyžádal, jen proto, že Senát v uvedené lhůtě o této věci nehlasoval, platí, že k jmenování soudce Senát souhlas dal.

§ 7

(1) Soudce se může své funkce vzdát prohlášením učiněným osobně do rukou prezidenta republiky. Brání-li mu v tom závažné okolnosti, může tak učinit prohlášením sepsaným formou notářského zápisu.

(2) Funkce soudce zaniká dnem následujícím po dni, v němž soudce učinil prohlášení podle odstavce 1 nebo v němž bylo prohlášení podle odstavce 1 prezidentu republiky doručeno.

(3) Funkce soudce dále zaniká

- a) uplynutím doby, na kterou byl soudcem jmenován,
- b) dnem, kdy soudce přestal být volitelný do Senátu,
- c) dnem právní moci rozsudku, kterým byl soudce odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně,
- d) vyhlášením usnesení Ústavního soudu o zániku funkce podle § 144.

(4) Uvolní-li se místo soudce, protože jeho funkce podle odstavce 3 zanikla, sdělí to předseda Ústavního soudu neprodleně prezidentu republiky.

Asistenti soudců

§ 8

(1) Každému soudci je jmenován alespoň jeden asistent soudce (dále jen „asistent“) na dobu určitou nepřesahující dobu, na kterou byl jmenován soudce, o jehož asistenta se jedná.

(2) Asistenta jmenuje a odvolává předseda Ústavního soudu na návrh soudce, o jehož asistenta se jedná.

§ 9

(1) Asistentem může být jmenována bezúhonná osoba, která má vysokoškolské právnické vzdělání.

(2) Asistent se může své funkce vzdát; pracovní poměr asistenta zaniká dnem následujícím po dni, v němž bylo oznámení o vzdání se funkce doručeno předsedovi Ústavního soudu, nebyl-li v oznámení o vzdání se funkce uveden den pozdější.

(3) Pracovní poměr asistenta dále zaniká

- a) zánikem funkce soudce, jehož asistentem byl jmenován,
- b) dnem právní moci rozsudku, kterým byl asistent odsouzen pro trestný čin,
- c) odvoláním,
- d) uplynutím doby, na kterou byl jmenován, byl-li jmenován na dobu určitou.

(4) Vykonával-li asistent funkci alespoň tři měsíce, náleží asistentu, jehož pracovní poměr zanikl podle odstavce 3 písm. a), odstupné podle počtu započatých let výkonu funkce asistenta, nejvýše však ve výši trojnásobku průměrného měsíčního výdělku.

(5) Asistent je povinen zachovávat mlčenlivost o věcech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce. Tato povinnost trvá i po zániku jeho funkce. Této povinnosti jej může zbavit předseda Ústavního soudu.

§ 10

Postavení soudců a asistentů v pracovních vztazích

Na pracovní vztahy vyplývající z funkce soudce a asistenta se vztahují ustanovení zákoníku práce, pokud tento zákon nestanoví jinak.

Plénium

§ 11

(1) Plénium je složeno ze všech soudců. Pokud tento zákon nestanoví jinak, může plénium jednat a usnášet se, je-li přítomno alespoň deset soudců.

(2) V plénu Ústavní soud rozhoduje

- a) o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“),
- b) o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy,
- c) o ústavní žalobě Senátu proti prezidentu republiky uvedené v čl. 65 odst. 2 Ústavy podle čl. 87 odst. 1 písm. g) Ústavy,
- d) o návrhu prezidenta na zrušení usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu uvedeného v čl. 66 Ústavy podle čl. 87 odst. 1 písm. h) Ústavy,
- e) o tom, zda rozhodnutí o rozpuštění politické strany nebo jiné rozhodnutí týkající se činnosti politické strany je ve shodě s ústavními nebo jinými zákony podle čl. 87 odst. 1 písm. j) Ústavy,
- f) o opravném prostředku proti rozhodnutí prezidenta republiky, že referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii nevyhlásí podle čl. 87 odst. 1 písm. l) Ústavy,

- g) o tom, zda postup při provádění referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii je v souladu s ústavním zákonem o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a se zákonem vydaným k jeho provedení podle čl. 87 odst. 1 písm. m) Ústavy,
- h) v ostatních věcech podle čl. 87 odst. 1 Ústavy, pokud senát nerozhodl, protože žádný z návrhů na usnesení nezískal většinu hlasů (§ 21 odst. 1),
- i) o stanovisku k právnímu názoru senátu, které se odchyluje od právního názoru Ústavního soudu vysloveného v nálezů (§ 23),
- j) o návrhu na obnovu řízení a v obnoveném řízení podle § 119 až 119b,
- k) o dalších věcech podle čl. 87 odst. 1 Ústavy, pokud si to vyhradí,
- l) o úpravě svých vnitřních poměrů,
- m) o ustavení senátů a o pravidlech rozdělení agendy mezi ně.

(3) Ústavní soud dále v plénu rozhoduje o návrzích na posouzení souladu mezinárodní smlouvy s ústavním pořádkem podle čl. 87 odst. 2 Ústavy.

§ 12

- (1) Každý soudce je oprávněn podat při poradě před zahájením hlasování návrh na rozhodnutí.
- (2) Každý soudce je povinen hlasovat pro některý z návrhů na rozhodnutí, který byl předložen před zahájením hlasování.
- (3) Nezíská-li žádný z návrhů na rozhodnutí potřebnou většinu (§ 13), hlasování se opakuje s tím, že před započítáním hlasování se soudci, o jejichž návrzích se hlasovalo, vyjádří, zda na svých návrzích setrvávají; soudci mohou předložit jiné návrhy na rozhodnutí.
- (4) Jestliže postupem podle odstavců 1 až 3 nedojde k přijetí rozhodnutí, hlasuje se o dvou návrzích, které v předcházejícím hlasování získaly nejvíce hlasů.
- (5) O zastavení kárného řízení (§ 139 odst. 1), námitkách proti usnesení v kárném řízení (§ 142 odst. 1 a 3) a o návrhu na usnesení, že soudci jeho funkce zaniká (§ 144 odst. 1), se hlasuje tajně.

§ 13

Rozhodnutí pléna je přijato, jestliže se pro ně vyslovila většina přítomných soudců. Jde-li však o rozhodnutí podle čl. 87 odst. 1 písm. a), g) a h) a čl. 87 odst. 2 Ústavy nebo o rozhodnutí přijímané na základě právního názoru, který se odchyluje od právního názoru Ústavního soudu vysloveného v nálezů, je přijato, jestliže se pro ně vyslovilo alespoň devět přítomných soudců.

§ 14

Soudce, který s rozhodnutím pléna nebo s jeho odůvodněním nesouhlasí, má právo, aby jeho odlišné stanovisko bylo uvedeno v protokolu o jednání a aby bylo připojeno k rozhodnutí s uvedením jeho jména.

Senáty

§ 15

(1) Pro rozhodování věcí podle čl. 87 odst. 1 Ústavy, které nepatří do působnosti pléna, a pro rozhodování podle § 43 odst. 2 vytváří Ústavní soud ze soudců čtyři tříčlenné senáty.

(2) Předseda a místopředsedové Ústavního soudu nemohou být stálými členy senátu.

§ 16

Rozdělení agendy mezi senáty určí na dobu kalendářního roku předseda Ústavního soudu rozvrhem práce podle pravidel stanovených plénem.

§ 17

(1) Předsedu senátu jmenuje předseda Ústavního soudu na dobu jednoho roku. Soudce nemůže být do této funkce jmenován ve dvou letech následujících za sebou.

(2) Nepřítomného předsedu senátu zastupuje věkem nejstarší stálý člen senátu.

§ 18

(1) Nepřítomného člena senátu dočasně zastoupí soudce určený pro tento senát rozvrhem práce.

(2) Zastupujícím členem senátu může být i předseda nebo místopředseda Ústavního soudu.

§ 19

(1) Zasedání senátu svolává a jeho jednání řídí předseda senátu.

(2) Senát je způsobilý jednat a usnášet se, jsou-li přítomni všichni jeho členové; usnáší se většinou hlasů. Ve věci podle § 43 odst. 2 se vyžaduje k přijetí usnesení senátu souhlas všech členů senátu.

§ 20

(1) Každý člen senátu je oprávněn podat při poradě před zahájením hlasování návrh na rozhodnutí.

(2) Každý člen senátu je povinen hlasovat pro některý z návrhů na rozhodnutí, který byl předložen před zahájením hlasování.

(3) Při hlasování se postupuje tak, že každý člen senátu ústně sdělí, se kterým z předložených návrhů na rozhodnutí souhlasí.

§ 21

(1) Nezíská-li postupem podle § 20 většinu hlasů žádný z návrhů na rozhodnutí ve věci samé, postoupí předseda senátu věc bez zbytečného odkladu k rozhodnutí plénu [§ 11 odst. 2 písm. h)].

(2) V ostatních věcech rozhoduje při rovnosti hlasů v senátu hlas předsedy.

§ 22

Člen senátu, který s rozhodnutím senátu ve věci nebo s jeho odůvodněním nesouhlasí, má právo, aby jeho odlišné stanovisko bylo uvedeno v protokolu o jednání a aby bylo připojeno k rozhodnutí s uvedením jeho jména.

§ 23

Jestliže senát v souvislosti se svou rozhodovací činností dospěje k právnímu názoru odchylnému od právního názoru Ústavního soudu vysloveného v nález, předloží otázku k posouzení plénu. Stanoviskem pléna je senát v dalším řízení vázán.

§ 24

Obálku obsahující protokol o poradě a hlasování může otevřít předseda Ústavního soudu ve věci, která byla postoupena plénu [§ 11 odst. 2 písm. h)], pouze se souhlasem pléna.

§ 25

Zajištění pořádku

Zakazují se shromáždění¹⁾ v okruhu 100 m od budov Ústavního soudu nebo od míst, kde Ústavní soud jedná.

§ 25a

(1) Ústavní soud pro výkon své působnosti podle tohoto zákona využívá

- a) referenční údaje ze základního registru obyvatel,
- b) údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel,
- c) údaje z agendového informačního systému cizinců,
- d) údaje z agendového informačního systému evidence občanských průkazů,

e) údaje z agendového informačního systému evidence cestovních dokladů.

(2) Využívanými údaji podle odstavce 1 písm. a) jsou

a) příjmení, rodné příjmení,

b) jméno, popřípadě jména,

c) pohlaví,

d) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,

e) adresa místa pobytu,

f) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který subjekt údajů prohlášený za mrtvého nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí,

g) státní občanství, popřípadě více státních občanství,

h) omezení svéprávnosti,

i) rodinný stav nebo registrované partnerství,

j) čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů.

(3) Využívanými údaji podle odstavce 1 písm. b) jsou

a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě jejich změna, rodné příjmení,

b) datum narození,

c) pohlaví,

d) místo a okres narození; u občana, který se narodil v cizině, místo a stát, kde se občan narodil,

e) rodné číslo,

f) státní občanství, popřípadě více státních občanství,

g) adresa místa trvalého pobytu, včetně předchozích adres místa trvalého pobytu,

h) počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o místě trvalého pobytu nebo datum ukončení trvalého pobytu na území České republiky,

i) omezení svéprávnosti,

j) rodné číslo otce, matky, popřípadě jiného zákonného zástupce; v případě, že jeden z rodičů nebo jiný zákonný zástupce nemá rodné číslo, jeho jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození,

- k) rodinný stav, datum jeho změny a místo uzavření manželství,
- l) rodné číslo manžela; je-li manželem cizinec, který nemá přiděleno rodné číslo, jeho jméno, popřípadě jména, příjmení manžela a datum jeho narození,
- m) rodné číslo dítěte,
- n) osvojení,
- o) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného uveden jako den, kdy nastaly účinky prohlášení nezvěstnosti, a datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného,
- p) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí občana mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo,
- q) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti nebo den, který občan prohlášený za mrtvého nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto soudního rozhodnutí.

(4) Využívanými údaji podle odstavce 1 písm. c) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, jejich změna, rodné příjmení,
- b) datum narození,
- c) pohlaví,
- d) místo a stát, kde se cizinec narodil,
- e) rodné číslo,
- f) státní občanství,
- g) druh a adresa místa pobytu,
- h) číslo a platnost oprávnění k pobytu,
- i) počátek pobytu, popřípadě datum ukončení pobytu,
- j) omezení svéprávnosti,
- k) správní nebo soudní vyhoštění a doba, po kterou není umožněn vstup na území České republiky,
- l) rodinný stav, datum a místo jeho změny, jméno, popřípadě jména, příjmení manžela, rodné číslo nebo datum narození,
- m) jméno, popřípadě jména, příjmení dítěte, rodné číslo, pokud je dítě cizincem; v případě, že rodné číslo nebylo přiděleno, datum narození,
- n) jméno, popřípadě jména, příjmení otce, matky, popřípadě jiného zákonného zástupce, jejich rodné číslo, pokud jsou cizinci; v případě, že jeden z rodičů nebo jiný zákonný zástupce nemá rodné číslo, jeho jméno, popřípadě

jména, příjmení a datum narození,

o) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného uveden jako den, kdy nastaly účinky prohlášení nezvěstnosti, a datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za nezvěstného,

p) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí mimo území České republiky, stát, na jehož území k úmrtí došlo, popřípadě datum úmrtí,

q) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti nebo den, který cizinec prohlášený za mrtvého nepřežil.

(5) Využívanými údaji podle odstavce 1 písm. d) jsou

a) jméno, příjmení, datum narození, adresa místa trvalého pobytu,

b) číslo, popřípadě série občanského průkazu,

c) datum úmrtí; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který osoba prohlášená za mrtvou nepřežila,

d) datum skončení platnosti občanského průkazu, datum znehodnocení neplatného občanského průkazu a údaj o jeho ponechání nebo odevzdání,

e) číslo, popřípadě série a datum skutečného skončení platnosti neplatného občanského průkazu.

(6) Využívanými údaji podle odstavce 1 písm. e) jsou

a) jméno, příjmení, datum narození, adresa místa trvalého pobytu,

b) číslo cestovního pasu,

c) datum úmrtí; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který občan prohlášený za mrtvého nepřežil,

d) datum skončení platnosti cestovního pasu,

e) číslo, druh, datum vydání a datum skončení platnosti ztraceného, odcizeného nebo neplatného cestovního pasu a datum a místo ohlášení jeho ztráty nebo odcizení.

(7) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z agendového informačního systému evidence obyvatel nebo agendového informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

(8) Z využívaných údajů lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.

§ 25b

Zpracovávání osobních údajů

(1) Ústavní soud může zpracovávat osobní údaje, pokud je to nezbytné pro plnění jeho úkolů. Osobní údaje může zpracovávat i k jinému účelu, než pro který byly původně shromážděny.

(2) Ústavní soud může předávat nebo zpřístupňovat osobní údaje orgánům příslušným k předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech.

§ 25c

Pověřenec pro ochranu osobních údajů nevykonává činnost ve vztahu ke zpracovávání osobních údajů Ústavním soudem, které souvisí s rozhodovací činností Ústavního soudu a jinými činnostmi s tím nezbytně spojenými.

§ 25d

(1) Soulad postupu Ústavního soudu s právními předpisy v oblasti ochrany osobních údajů při zpracování osobních údajů, jsou-li zpracovávány v souvislosti s rozhodovací činností Ústavního soudu a jinými činnostmi s tím nezbytně spojenými, sleduje zaměstnanec určený předsedou Ústavního soudu; zjistí-li nedostatky, vyrozumí o tom správce nebo zpracovatele a uvede, jak je napravit.

(2) Zaměstnanec určený podle odstavce 1 přijímá podněty týkající se zpracování osobních údajů a informuje o způsobu jejich vyřízení toho, kdo podnět učinil, tak, aby předcházel ohrožení

a) plnění úkolu v oblasti předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech,

b) řízení o přestupku, kázeňském přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku,

c) ochrany utajovaných informací, nebo

d) oprávněných zájmů třetí osoby.

§ 25e

Omezení některých práv a povinností

(1) Ustanovení čl. 12 až 22 a v jim odpovídajícím rozsahu čl. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679⁹⁾ se ve vztahu k osobním údajům, které jsou zpracovávány Ústavním soudem v souvislosti s jeho rozhodovací činností a jinými činnostmi s tím nezbytně spojenými za účelem výkonu jeho pravomoci, nepoužijí, je-li to nezbytné pro zajištění

a) předcházení, vyhledávání a odhalování trestné činnosti a stíhání trestných činů, výkonu trestů a ochranných opatření, zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti, včetně pátrání po osobách a věcech,

- b) ochrany nezávislosti soudů a soudců,
- c) ochrany subjektu údajů nebo práv a svobod druhých, nebo
- d) vymáhání soukromoprávních nároků.

(2) Ústavní soud bez zbytečného odkladu vyrozumí subjekt údajů, který uplatnil práva stanovená v čl. 12 až 22 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, o uplatnění výjimky podle odstavce 1.

§ 26

Sídlo Ústavního soudu

Sídlem Ústavního soudu je Brno.

ČÁST DRUHÁ

Řízení před ústavním soudem

HLAVA PRVNÍ

Obecná ustanovení

§ 27

Zahájení řízení

- (1) Návrh na zahájení řízení před Ústavním soudem může podat ten, komu tento zákon takové oprávnění přiznává (dále jen „navrhovatel“).
- (2) Řízení je zahájeno dnem doručení návrhu Ústavnímu soudu.

Účastníci a vedlejší účastníci řízení

§ 28

- (1) Účastníky řízení jsou navrhovatel a ti, o nichž to stanoví tento zákon.
- (2) Vedlejšími účastníky řízení jsou ti, kterým toto postavení tento zákon přiznává, pokud se tohoto postavení nevzdají. Mají v řízení stejná práva a povinnosti jako účastníci.
- (3) Vznikly-li pochybnosti o tom, zda je někdo vedlejším účastníkem, rozhodne Ústavní soud usnesením.
- (4) Je-li účastníkem nebo vedlejším účastníkem řízení před Ústavním soudem soud v souvislosti se svou rozhodovací činností, rozumí se jím příslušný senát nebo samosoudce.

§ 29

Účastník nebo vedlejší účastník se může dát v řízení před Ústavním soudem zastupovat pouze advokátem v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy. V téže věci může mít jen jednoho zástupce.

§ 30

(1) Fyzické a právnické osoby jako účastníci nebo jako vedlejší účastníci řízení před Ústavním soudem musí být zastoupeny advokátem v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy.

(2) Je-li účastníkem nebo vedlejším účastníkem řízení před Ústavním soudem stát, vystupuje za stát organizační složka státu příslušná podle zvláštního právního předpisu a v řízení jménem státu jedná vedoucí organizační složky státu nebo jím pověřený zaměstnanec této organizační složky státu; tím není dotčeno právo státu nechat se zastoupit způsobem uvedeným v § 29. Vystupuje-li podle zvláštního právního předpisu^{2a)} za stát Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, jedná v řízení jménem státu jeho zaměstnanec pověřený ředitelem Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových; to platí i v případě, kdy za podmínek uvedených ve zvláštním právním předpise^{2a)} je obec v řízení zastoupena státem, za nějž před Ústavním soudem vystupuje Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových.

(3) Za státní orgán nebo úřad jedná v řízení před Ústavním soudem osoba oprávněná jednat jménem tohoto orgánu nebo úřadu podle zvláštních předpisů, nestanoví-li tento zákon jinak. Tím není dotčeno jeho právo nechat se zastoupit advokátem v rozsahu stanoveném zvláštními předpisy.

(4) Za soud jedná předseda senátu.

§ 31

(1) Zástupce účastníka podle § 29 a § 30 odst. 1 není oprávněn se dát v řízení před Ústavním soudem zastoupit advokátním koncipientem.

(2) V plné moci k zastupování podle § 29 a § 30 odst. 1 musí být výslovně uvedeno, že je udělena pro zastupování před Ústavním soudem.

§ 32

Oprávnění a úkony účastníků

Účastníci a vedlejší účastníci jsou oprávněni se vyjádřit k návrhu na zahájení řízení, dávat podání Ústavnímu soudu, nahlížet do spisu s výjimkou protokolu o hlasování, činit si z něho výpisy a opisy, účastnit se ústního jednání ve věci navrhopvat důkazy a být přítomni při dokazování prováděném mimo ústní jednání.

§ 33

Jednací jazyk

(1) V řízení před Ústavním soudem se užívá českého jazyka. Fyzické osoby mohou při ústním jednání nebo jiném osobním jednání užívat svého mateřského jazyka.

(2) Jedná-li účastník nebo vedlejší účastník, který je fyzickou osobou, nebo vypovídá-li svědek nebo znalec před Ústavním soudem v jiném než českém jazyce, přibere soud tlumočníka; nemusí tak se souhlasem účastníků učinit, má-li být výpověď učiněna ve slovenském jazyce. Přibrání tlumočníka se uvede v zápise.

(3) Obdobně soud přibere tlumočníka, jde-li o osoby hluché, němé nebo hluchoněmé, nelze-li se s nimi dorozumět jiným spolehlivým způsobem.

Návrh na zahájení řízení

§ 34

(1) Návrh na zahájení řízení se podává písemně Ústavnímu soudu. Musí z něj být patrné, kdo jej činí, které věci se týká a co sleduje, musí být podepsán a datován. Návrh má dále obsahovat pravdivé vylíčení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává, a musí z něj být patrné, čeho se navrhovatel domáhá; návrh musí obsahovat i další náležitosti, které stanoví tento zákon.

(2) Návrh na zahájení řízení se předkládá v takovém počtu stejnopisů, aby jeden stejnopis zůstal u soudu a aby každému účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi, kteří byli v návrhu uvedeni, mohl být doručen rovněž jeden stejnopis.

§ 35

(1) Návrh na zahájení řízení je nepřijatelný, týká-li se věci, o které Ústavní soud již nálezem rozhodl, a v dalších případech stanovených tímto zákonem.

(2) Návrh je nepřijatelný i v případě, že Ústavní soud již v téže věci jedná; podal-li jej oprávněný navrhovatel, má právo účastnit se jednání o dříve podaném návrhu jako vedlejší účastník.

Vyloučení soudců

§ 36

(1) Soudce je vyloučen z projednání a rozhodování věci, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, účastníkům, vedlejším účastníkům nebo jejich zástupcům lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti.

(2) Soudce je též vyloučen, jestliže byl v téže věci činný při výkonu jiné funkce nebo povolání, než je funkce soudce Ústavního soudu.

(3) Za činnost ve smyslu ustanovení odstavce 2 se nepovažuje účast na přípravě, projednávání a schvalování právních předpisů.

§ 37

(1) Účastník řízení může nejpozději na začátku prvního ústního jednání prohlásit, že některého ze soudců odmítá, protože ho považuje za podjatého. Odmítnutí musí být odůvodněno. Odmítaný soudce je povinen se k odmítnutí vyjádřit.

(2) Soudce může prohlásit, že se ve věci cítí být podjatý; toto prohlášení musí odůvodnit.

§ 38

(1) Jde-li o rozhodování v plénu, rozhoduje o vyloučení soudce plenum; soudce, jehož se rozhodování o vyloučení týká, nehlasuje. Jde-li o rozhodování v senátu, rozhoduje o vyloučení soudce jiný senát, určený rozvrhem práce.

(2) Pro vyloučení asistenta soudce, zapisovatele, znalce nebo tlumočníka platí ustanovení § 36 a 37 přiměřeně, o vyloučení rozhoduje předseda Ústavního soudu, rozhoduje-li ve věci plenum, anebo předseda senátu, rozhoduje-li ve věci senát.

§ 39

Naléhavost věci

Při projednávání návrhů se Ústavní soud nemusí řídit pořadím, v němž mu návrhy došly, jestliže se usnese, že věc, které se některý návrh týká, je naléhavá. Tím nejsou dotčena ustanovení § 71d odst. 1, § 97 odst. 3 a § 113.

§ 40

Přidělení návrhu

(1) Týká-li se návrh věci, o které rozhoduje Ústavní soud v plénu, přidělí se návrh soudci jako zpravodaji (dále jen „soudce zpravodaj“) určenému rozvrhem práce.

(2) Týká-li se návrh věci, která patří do působnosti senátu, přidělí se soudci zpravodaji a senátu určenému rozvrhem práce.

(3) Je-li soudce určený soudcem zpravodajem podle odstavců 1 a 2 usnesením vyloučen (§ 38 odst. 1), přidělí předseda Ústavního soudu návrh jinému soudci zpravodaji určenému k tomu rozvrhem práce.

§ 41

Úkony asistenta soudce

(1) Soudce může pověřit svého asistenta, aby

- a) podání, které podle obsahu zjevně není návrhem na zahájení řízení, odložil a vyrozuměl o tom osobu, která je učinila,

b) nemá-li návrh na zahájení řízení náležitosti podle tohoto zákona, vyrozuměl o tom navrhovatele a určil mu lhůtu k odstranění vad návrhu.

(2) Soudce může svého asistenta pověřit též prováděním procesních úkonů soudce zpravodaje podle § 42 odst. 3 a 4, s výjimkou provádění výsledku svědka.

(3) Prováděním úkonů podle odstavce 1 písm. a) může předseda Ústavního soudu v rozvrhu práce pověřit i jiné úřední osoby Ústavního soudu.

Úkony soudce zpravodaje a senátu mimo ústní jednání

§ 42

(1) Neshledá-li soudce zpravodaj důvody k odmítnutí návrhu podle § 43 odst. 1 a 2, připraví věc k projednání věci samé v plénu nebo v senátu.

(2) Shledá-li soudce zpravodaj důvody k odmítnutí návrhu podle § 43 odst. 2, připraví věc k projednání v senátu. Jestliže usnesení senátu o odmítnutí návrhu z důvodů podle § 43 odst. 2 nebylo přijato, připraví soudce zpravodaj věc k projednání věci samé v plénu nebo v senátu.

(3) Soudce zpravodaj činí potřebné procesní úkony, zejména zajišťuje shromáždění listinných důkazů a provedení výsledku svědků, případně i prostřednictvím jiného soudu, pokud takové důkazy navrhl některý z účastníků a pokud podle dosavadního stavu řízení mohou sloužit ke zjištění skutkového stavu věci.

(4) Soudce zpravodaj zajistí, aby návrh byl neprodleně doručen ostatním účastníkům, případně vedlejším účastníkům s výzvou, aby se k němu vyjádřili ve lhůtě, kterou určí nebo kterou stanoví tento zákon.

§ 43

(1) Soudce zpravodaj mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků usnesením návrh odmítne,

- a) neodstranil-li navrhovatel vady návrhu ve lhůtě mu k tomu určené, nebo
- b) je-li návrh podán po lhůtě stanovené pro jeho podání tímto zákonem, nebo
- c) jde-li o návrh podaný někým zjevně neoprávněným, nebo
- d) jde-li o návrh, k jehož projednání není Ústavní soud příslušný, nebo
- e) je-li podaný návrh nepřípustný, nestanoví-li tento zákon jinak.

(2) Senát mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků usnesením návrh odmítne,

- a) jde-li o návrh zjevně neopodstatněný, nebo
- b) jestliže shledá u návrhu podaného podle § 64 odst. 1 až 4 nebo podle § 125d, § 71a odst. 1, § 97, 105 nebo § 119 odst. 1 důvody k odmítnutí podle odstavce 1 nebo podle písmena a).

(3) Usnesení o odmítnutí návrhu podle odstavců 1 a 2 musí být písemně vyhotoveno, stručně odůvodněno uvedením zákonného důvodu, pro který se návrh odmítá, a musí obsahovat poučení, že odvolání není přípustné.

Ústní jednání

§ 44

Nebyl-li návrh mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků usnesením odmítnut, nařídí Ústavní soud ústní jednání, lze-li od tohoto jednání očekávat další objasnění věci. Ústní jednání nařídí vždy, stanoví-li tak tento zákon nebo provádí-li Ústavní soud dokazování.

§ 45

(1) Ústní jednání před Ústavním soudem je veřejné; účast veřejnosti může být omezena nebo vyloučena, jen vyžadují-li to důležité zájmy státu nebo účastníků řízení anebo mravnost.

(2) I pokud byla veřejnost vyloučena, může Ústavní soud povolit z důležitých důvodů jednotlivým osobám, aby byly jednání přítomny; musí je však poučit o povinnosti zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se při jednání dozvěděly, zejména o skutečnostech, které jsou předmětem státního, hospodářského, služebního anebo obchodního tajemství a o trestních následcích porušení této povinnosti.

(3) I když veřejnost nebyla vyloučena, může Ústavní soud odepřít přístup k jednání nezletilým a osobám, u nichž je obava, že by mohly rušit důstojný průběh jednání.

§ 46

Předvolání k ústnímu jednání musí být doručeno účastníkům, vedlejším účastníkům a jejich zástupcům tak, aby tyto osoby měly dostatek času k přípravě na jednání, zpravidla nejméně pět dní předem.

§ 47

Při ústním jednání udělí ten, kdo ústní jednání řídí (dále jen „předsedající“), nejprve slovo soudci zpravodaji, který sdělí obsah návrhu na zahájení řízení a výsledky dosavadního řízení před Ústavním soudem; sdělení nesmí obsahovat názor, jak by mělo být o návrhu rozhodnuto.

Dokazování

§ 48

(1) Ústavní soud provádí důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu. Rozhoduje, které z navrhovaných důkazů je třeba provést, a může provést i jiné důkazy, než jsou navrhovány. Provedením určitého důkazu mimo ústní jednání může pověřit jednotlivého soudce. Může též o provedení určitého důkazu požádat jiný soud.

(2) Všechny soudy, orgány veřejné správy a jiné státní orgány poskytují Ústavnímu soudu na jeho žádost pomoc při opatřování podkladů pro jeho rozhodování.

(3) O každém důkazu provedeném mimo ústní jednání se sepíše zápis, který podepíše soudce, zapisovatel a ostatní zúčastněné osoby. Koná-li se ústní jednání, je třeba výsledky takto prováděného dokazování při ústním jednání vždy sdělit.

§ 49

(1) Za důkaz mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit skutkový stav, zejména výslech svědků, znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů a právnických osob, listiny, ohledání, jakož i výslech účastníků.

(2) Není třeba dokazovat skutečnosti obecně známé nebo známé Ústavnímu soudu z jeho úřední činnosti.

(3) Po zahájení řízení lze na návrh zajistit důkaz, je-li obava, že později jej nebude možno provést vůbec nebo jen s velkými obtížemi. Zajištění důkazů provede soudce zpravodaj prostřednictvím soudu, v jehož obvodu se ohrožený důkazní prostředek nachází.

§ 50

(1) Každý občan je povinen se na předvolání dostavit k Ústavnímu soudu a vypovídat jako svědek. Musí vypovědět pravdu a nic nezamlčovat. Výpověď může odepřít jen tehdy, kdyby jí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým.

(2) Závisí-li rozhodnutí Ústavního soudu na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, ustanoví po slyšení účastníků jednoho nebo více znalců, které vyslechne nebo jim uloží vypracovat písemně znalecký posudek.

§ 51

(1) Svědek nebo znalec se nemůže odvolávat na svou povinnost mlčenlivosti stanovenou právními předpisy, jestliže ho Ústavní soud svým usnesením pro tento případ povinné mlčenlivosti zprostil.

(2) Ústavní soud zproští svědka nebo znalce mlčenlivosti jen tehdy, jde-li o povinnost k ochraně státního, hospodářského, obchodního nebo služebního tajemství. V ostatních případech šetří povinnost mlčenlivosti, ledaže by svědci nebo znalci byli osobami, v jejichž prospěch tato povinnost svědčí, této povinnosti zproštění.

§ 52

Odročání ústního jednání

(1) Ústní jednání může být odročeno jen z důležitých důvodů, které musí být sděleny. Odročuje-li se jednání, oznámí předsedající zpravidla den, kdy se bude konat další ústní jednání.

(2) Na začátku nového ústního jednání sdělí předsedající obsah dosavadních přednesů a provedených důkazů.

§ 53

Porada a hlasování

(1) Při poradě a hlasování pléna mohou být přítomni jen soudci a zapisovatel, při poradě a hlasování senátu jen členové senátu a zapisovatel.

(2) Rozhoduje-li plénum, rady a hlasování se mohou zúčastnit jen soudci, kteří byli přítomni celému ústnímu jednání, jež bezprostředně předcházelo poradě a hlasování pléna.

Nálezy a usnesení Ústavního soudu

§ 54

(1) Ve věci samé rozhoduje Ústavní soud nálezem a v ostatních věcech usnesením.

(2) Nálezy musí být odůvodněny a musí obsahovat poučení, že proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

§ 55

Návrh nálezu nebo usnesení vypracuje soudce zpravodaj, byl-li však přijat návrh, který se podstatně liší od návrhu soudce zpravodaje, vypracuje jej soudce, kterého určí předsedající.

§ 56

Nález se vyhlašuje vždy veřejně jménem republiky. Jde-li o nález pléna, vyhlašuje jej předseda Ústavního soudu, a jde-li o nález senátu, vyhlašuje jej předseda senátu.

§ 57

(1) Ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv se vyhlašují nálezy, kterými Ústavní soud rozhodl

- a) o návrhu na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu anebo jejich jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) a b) Ústavy,
- b) o ústavní žalobě proti prezidentu republiky uvedené v čl. 65 odst. 2 Ústavy podle čl. 87 odst. 1 písm. g) Ústavy,
- c) o návrhu prezidenta republiky na zrušení usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu uvedeného v čl. 66 Ústavy podle čl. 87 odst. 1 písm. h) Ústavy,
- d) o návrhu na posouzení souladu mezinárodní smlouvy s ústavním pořádkem podle čl. 87 odst. 2 Ústavy,
- e) o opravném prostředku proti rozhodnutí prezidenta republiky, že referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii nevyhlásí,

f) o tom, zda postup při provádění referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii je v souladu s ústavním zákonem o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a se zákonem vydaným k jeho provedení.

(2) Ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv se vyhláší výrok nálezu a taková část odůvodnění, ze které je zřejmé, jaký je právní názor Ústavního soudu a jaké důvody k němu vedly. Ústavní soud může rozhodnout, že ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv nebude vyhlášeno odůvodnění jeho nálezu ve věci zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení, pokud tento předpis nebyl ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv nebo v předcházejících obdobných sbírkách vyhlášen. Je-li zrušován právní předpis vyhlášený ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv nebo jeho část, správce elektronického systému tvorby právních předpisů¹¹⁾ zpracuje prostřednictvím tohoto systému text právního předpisu ve znění výroku nálezu; vyznačí zároveň okamžik, ke kterému jsou změny vyplývající z výroku nálezu Ústavního soudu vykonatelné. Nelze-li s ohledem na povahu výroku nálezu v textu právního předpisu přímo vyznačit změnu z výroku vyplývající, správce elektronického systému tvorby právních předpisů uvede v textu právního předpisu informaci o této změně spolu s vyznačením okamžiku její vykonatelnosti.

(3) Má-li právní názor Ústavního soudu vyslovený v nálezu, který se nevyhláší ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, všeobecný význam, může Ústavní soud rozhodnout, že tento právní názor bude uveřejněn ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.

(4) Nálezy Ústavního soudu, vyhlášené ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, zaznamenaná do elektronického systému tvorby právních předpisů neprodleně po jejich písemném vyhotovení předseda Ústavního soudu.

(5) Dojde-li na základě nálezu Ústavního soudu ke změně veřejnoprávních povinností vyplývajících z právního předpisu, upraví správce elektronického systému Sbírky zákonů a mezinárodních smluv v tomto systému informativní přehled veřejnoprávních povinností vyplývajících z právního předpisu¹²⁾.

§ 58

(1) Nálezy podle § 57 odst. 1 písm. a) jsou vykonatelné dnem jejich vyhlášení ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, pokud nerozhodne Ústavní soud jinak.

(2) Nálezy podle § 57 odst. 1 písm. b), c), e) a f) a nálezy, kterými Ústavní soud rozhodl o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci volby poslance nebo senátora podle čl. 87 odst. 1 písm. e) Ústavy a v pochybnostech o ztrátě volitelnosti a o neslučitelnosti výkonu funkcí poslance nebo senátora podle čl. 87 odst. 1 písm. f) Ústavy, jsou vykonatelné vyhlášením.

(3) Ostatní nálezy jsou vykonatelné doručením jejich písemného vyhotovení účastníkům.

§ 59

Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu

(1) Všechny nálezy přijaté Ústavním soudem v kalendářním roce se uveřejňují ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu (dále jen „Sbírka rozhodnutí“), vydávané Ústavním soudem pro veřejnou potřebu každoročně po

skončení kalendářního roku. Sbírka rozhodnutí může být vydávána po částech během roku.

(2) Nálezy se ve Sbírce rozhodnutí uspořádají v pořadí podle dne jejich přijetí Ústavním soudem a takto se také v rámci každého kalendářního roku průběžně číslují.

(3) Z každého nálezu se ve Sbírce rozhodnutí uveřejňují jeho výrok a taková část odůvodnění, ze které je zřejmé, jaký je právní názor Ústavního soudu a jaké důvody k němu vedly. Údaje o totožnosti účastníků a vedlejších účastníků, jejich zástupců, svědků a znalců se neuveřejňují, stanoví-li tak zvláštní zákon nebo vyžadují-li to důležité zájmy těchto osob nebo státu anebo mravnost; rozhodnout o tom přísluší tomu, kdo řídí vydávání Sbírky rozhodnutí.

(4) Ve Sbírce rozhodnutí mohou být uveřejněna i usnesení, jestliže se na tom plénem usnese. Ustanovení odstavců 1 až 3 platí obdobně.

(5) Vydávání Sbírky rozhodnutí řídí předseda Ústavního soudu, který tím může pověřit některého místopředsedu.

(6) Dokud nebyly nálezy nebo usnesení určená k uveřejnění zveřejněny ve Sbírce rozhodnutí, může do jejich vyhotovení určeného pro Sbírku rozhodnutí u Ústavního soudu nebo způsobem umožňujícím dálkový přístup každý nahlédnout.

§ 60

Doručování

(1) Nálezy a usnesení, upozornění na vady návrhu, předvolání k ústnímu jednání a další vyrozumění se účastníkům a jejich zástupcům doručují do vlastních rukou.

(2) Vedlejším účastníkům se nedoručují písemnosti podle odstavce 1, pokud se týkají pouze účastníků řízení.

(3) Má-li účastník nebo vedlejší účastník zástupce podle § 29, doručují se písemnosti jen tomuto zástupci, nestanoví-li zákon jinak.

(4) Jinak o způsobu doručení rozhodne podle povahy věci soudce zpravodaj.

§ 61

Pořádkové opatření

(1) Tomu, kdo hrubě ztěžuje postup řízení, zejména tím, že se nedostaví bez vážného důvodu k Ústavnímu soudu nebo neuposlechne jeho příkazu, nebo kdo ruší pořádek, nebo kdo učinil hrubě urážlivé podání, může předseda Ústavního soudu, rozhoduje-li ve věci plénem, nebo předseda senátu, rozhoduje-li ve věci senát, uložit usnesením pořádkovou pokutu do výše 100 000 Kč.

(2) Při správě placení pořádkové pokuty se postupuje podle daňového řádu. Pořádkovou pokutu vymáhá celní úřad.

(3) Uloženou pořádkovou pokutu může ten, kdo ji uložil, dodatečně, a to i po skončení řízení, prominout.

(4) Pořádkové pokuty připadají státu.

§ 62

Náklady řízení

(1) Řízení před Ústavním soudem nepodléhá soudním poplatkům.

(2) Náklady řízení vzniklé prováděním důkazů před Ústavním soudem a náklady na tlumočení se hradí z rozpočtu Ústavního soudu.

(3) Náklady řízení před Ústavním soudem, které vzniknou účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi, hradí účastník nebo vedlejší účastník, pokud tento zákon nestanoví jinak.

(4) Ústavní soud může v odůvodněných případech podle výsledků řízení usnesením uložit některému účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi, aby zcela nebo zčásti nahradil jinému účastníkovi nebo vedlejšímu účastníkovi jeho náklady řízení.

(5) Náklady účastníků nebo vedlejších účastníků řízení jsou zejména hotové výdaje účastníků nebo vedlejších účastníků a jejich zástupců, ztráta na výdělku účastníků nebo vedlejších účastníků a odměna za zastupování.

§ 63

Použití soudních řádů

Pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se pro řízení před Ústavním soudem přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu a předpisy vydané k jeho provedení.

HLAVA DRUHÁ

Zvláštní ustanovení o řízení před ústavním soudem

ODDÍL PRVNÍ

Řízení o zrušení zákonů a jiných právních předpisů

§ 64

Podání návrhu

(1) Návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy je oprávněn podat

a) prezident republiky,

- b) skupina nejméně 41 poslanců nebo skupina nejméně 17 senátorů,
- c) senát Ústavního soudu v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti,
- d) vláda za podmínek uvedených v § 118,
- e) ten, kdo podal ústavní stížnost za podmínek uvedených v § 74 tohoto zákona, nebo ten, kdo podal návrh na obnovu řízení za podmínek uvedených v § 119 odst. 4 tohoto zákona.

(2) Návrh na zrušení jiného právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy jsou oprávněni podat

- a) vláda,
- b) skupina nejméně 25 poslanců nebo skupina nejméně 10 senátorů,
- c) senát Ústavního soudu v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti,
- d) ten, kdo podal ústavní stížnost za podmínek uvedených v § 74 tohoto zákona, nebo ten, kdo podal návrh na obnovu řízení za podmínek uvedených v § 119 odst. 4 tohoto zákona,
- e) zastupitelstvo kraje,
- f) veřejný ochránce práv nebo ochránce práv dětí,
- g) Ministerstvo vnitra, jde-li o návrh na zrušení obecně závazné vyhlášky obce, kraje nebo hlavního města Prahy za podmínek stanovených v zákonech upravujících územní samosprávu^{3a}),
- h) věcně příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad, jde-li o návrh na zrušení nařízení kraje nebo hlavního města Prahy za podmínek stanovených v zákonech upravujících územní samosprávu^{3a}),
- i) ředitel krajského úřadu, jde-li o návrh na zrušení nařízení obce za podmínek stanovených v zákonu o obcích^{3b}),
- j) zastupitelstvo obce, jde-li o návrh na zrušení právního předpisu kraje, do jehož územního obvodu obec náleží.

(3) Návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení je oprávněn podat též soud v souvislosti se svou rozhodovací činností podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

(4) Řízení o zrušení zákona, jiného právního předpisu nebo jejich jednotlivých ustanovení může též zahájit plénum, jsou-li dány důvody podle § 78 odst. 2.

(5) Návrh skupiny poslanců nebo skupiny senátorů podle odstavce 1 písm. b) a odstavce 2 písm. b) musí být podepsán požadovaným počtem poslanců nebo senátorů.

(6) Pokud se v tomto oddílu mluví o zákonu, rozumí se jím též zákonné opatření Senátu, které bylo schváleno Poslaneckou sněmovnou podle čl. 33 odst. 5 Ústavy.

§ 66

Nepřípustnost návrhu

(1) Návrh je nepřípustný, jestliže zákon, jiný právní předpis nebo jejich jednotlivá ustanovení, jejichž zrušení je navrhováno, pozbyly před doručením návrhu Ústavnímu soudu platnosti nebo dosud nebyly vyhlášeny ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv nebo jiným zákonem stanoveným způsobem.

(2) Návrh je dále nepřípustný, jestliže před doručením návrhu Ústavnímu soudu pozbyl platnosti ústavní zákon nebo zákon, s nimiž jsou podle návrhu přezkoumávané předpisy v rozporu, nebo dosud nebyl vyhlášen ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.

§ 67

Zastavení řízení

(1) Jestliže zákon, jiný právní předpis nebo jejich jednotlivá ustanovení, jejichž zrušení je navrhováno, pozbudou platnosti před skončením řízení před Ústavním soudem, řízení se zastaví.

(2) Řízení se rovněž zastaví, jestliže pozbude platnosti ústavní zákon nebo zákon, s nimiž je podle návrhu zákon, jiný právní předpis nebo jejich jednotlivá ustanovení, jejichž zrušení je navrhováno, v rozporu.

§ 68

Postup řízení

(1) Nebyl-li návrh odmítnut a nevzniknou-li v průběhu řízení důvody pro zastavení řízení, je Ústavní soud povinen návrh projednat a rozhodnout o něm i bez dalších návrhů.

(2) Při rozhodování posuzuje Ústavní soud obsah zákona nebo jiného právního předpisu z hlediska jejich souladu s ústavními zákony, a jedná-li se o jiný právní předpis, též se zákony a zjišťuje, zda byly přijaty a vydány v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem.

§ 69

Účastníci řízení

(1) Účastníkem řízení je též ten, kdo zákon nebo jiný právní předpis, jehož zrušení je navrhováno, vydal; soudce zpravodaj mu neprodleně zašle návrh na zahájení řízení s tím, aby se k návrhu písemně vyjádřil do 30 dnů ode dne, kdy mu byl doručen.

(2) Soudce zpravodaj neprodleně zašle návrh na zahájení řízení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy také vládě, pokud se nejedná o její návrh, jež může Ústavnímu soudu do 30 dnů od doručení návrhu sdělit, že vstupuje do řízení; učiní-li tak, má postavení vedlejšího účastníka řízení.

(3) Soudce zpravodaj neprodleně zašle návrh na zahájení řízení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) a b) Ústavy také veřejnému ochránci práv, pokud se nejedná o jeho návrh, jenž může Ústavnímu soudu do 10 dnů od doručení

návrhu sdělit, že vstupuje do řízení; učiní-li tak, má postavení vedlejšího účastníka řízení. To platí obdobně pro ochránce práv dětí.

Nález a jeho právní následky

§ 70

(1) Dojde-li po provedeném řízení Ústavní soud k závěru, že zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo že jiný právní předpis nebo jeho jednotlivá ustanovení jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo zákonem, nálezem rozhodne, že takový zákon nebo jiný právní předpis nebo jejich jednotlivá ustanovení se zrušují dnem, který v nálezu určí.

(2) Dojde-li Ústavní soud po provedeném řízení k závěru, že nejsou dány důvody ke zrušení zákona, jiného právního předpisu nebo jejich jednotlivých ustanovení, návrh zamítne.

(3) Jestliže k zákonu nebo k jeho jednotlivým ustanovením, které Ústavní soud ruší, byly vydány prováděcí předpisy, Ústavní soud v nálezu současně vysloví, které prováděcí předpisy, popřípadě která jejich jednotlivá ustanovení pozbývají současně se zákonem platnosti.

§ 71

(1) Byl-li na základě právního předpisu, který byl zrušen, vydán soudem v trestním řízení rozsudek, který nabyl právní moci, ale nebyl dosud vykonán, je zrušení takového právního předpisu důvodem pro obnovu řízení podle ustanovení zákona o trestním řízení soudním.

(2) Ostatní pravomocná rozhodnutí vydaná na základě právního předpisu, který byl zrušen, zůstávají nedotčena; práva a povinnosti podle takových rozhodnutí však nelze vykonávat.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí i v případech, kdy byly zrušeny části právních předpisů, popřípadě některá jejich ustanovení.

(4) Jinak práva a povinnosti z právních vztahů vzniklých před zrušením právního předpisu zůstávají nedotčena.

ODDÍL DRUHÝ

Řízení o souladu mezinárodních smluv podle čl. 10a a čl. 49 Ústavy s ústavními zákony

§ 71a

Podání návrhu

(1) Návrh na posouzení souladu mezinárodní smlouvy s ústavním zákonem podle čl. 87 odst. 2 Ústavy může podat

a) komora Parlamentu od okamžiku, kdy jí byla mezinárodní smlouva předložena k vyslovení souhlasu k ratifikaci,

do okamžiku, kdy se na vyslovení souhlasu usnesla,

b) skupina nejméně 41 poslanců nebo skupina nejméně 17 senátorů od okamžiku, kdy byl Parlamentem k ratifikaci mezinárodní smlouvy vysloven souhlas, do okamžiku, kdy prezident republiky smlouvu ratifikoval,

c) skupina nejméně 41 poslanců nebo skupina nejméně 17 senátorů od okamžiku, kdy byl vyhlášen výsledek referenda, kterým byl dán souhlas k ratifikaci mezinárodní smlouvy, do okamžiku, kdy prezident republiky smlouvu ratifikoval,

d) prezident republiky od okamžiku, kdy mu byla mezinárodní smlouva předložena k ratifikaci.

(2) Návrh skupiny poslanců nebo skupiny senátorů podle odstavce 1 písm. b) a c) musí být podepsán stanoveným počtem poslanců nebo senátorů.

(3) Pokud mezinárodní smlouva nebyla sjednána v autentickém českém znění, musí být k návrhu přiložena mezinárodní smlouva alespoň v jednom autentickém znění a v českém překladu.

§ 71b

Nepřípustnost návrhu

(1) Návrh je nepřípustný, jestliže nebyl předložen v souladu s § 71a odst. 1 a 2.

(2) Návrh je dále nepřípustný, jestliže ústavní zákon, s nímž je podle návrhu mezinárodní smlouva v rozporu, pozbyl před doručením návrhu Ústavnímu soudu platnosti.

§ 71c

Účastníci řízení

Účastníkem řízení je vedle navrhovatele vždy též Parlament, prezident republiky a vláda.

§ 71d

Postup řízení

(1) Jestliže o to účastník řízení požádá, Ústavní soud projedná návrh mimo pořadí, ve kterém jej obdržel, a bez zbytečného odkladu.

(2) Nebyl-li návrh odmítnut a nevzniknou-li v průběhu řízení důvody pro zastavení řízení, je Ústavní soud povinen návrh projednat a rozhodnout o něm i bez dalších návrhů.

(3) Při rozhodování posuzuje Ústavní soud obsah mezinárodní smlouvy z hlediska jejího souladu s ústavním pořádkem.

§ 71e

Nález a jeho právní následky

(1) Dojde-li Ústavní soud po provedeném řízení k závěru, že mezinárodní smlouva je v rozporu s ústavním pořádkem, vysloví tento nesoulad nálezem; v nálezu uvede, se kterým ustanovením ústavního pořádku je mezinárodní smlouva v rozporu.

(2) Dojde-li Ústavní soud po provedeném řízení k závěru, že mezinárodní smlouva není v rozporu s ústavním pořádkem, rozhodne nálezem, že ratifikace mezinárodní smlouvy není v rozporu s ústavním pořádkem.

(3) Nález Ústavního soudu podle odstavce 1 brání ratifikaci mezinárodní smlouvy do doby, než bude nesoulad odstraněn.

ODDÍL TŘETÍ

Řízení o ústavních stížnostech

Ústavní stížnost

§ 72

(1) Ústavní stížnost jsou oprávněni podat

a) fyzická nebo právnická osoba podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci (dále jen „zásah orgánu veřejné moci“) bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem (dále jen „ústavně zaručené základní právo nebo svoboda“),

b) zastupitelstvo obce nebo vyššího územního samosprávného celku (dále jen „územní samosprávný celek“) podle čl. 87 odst. 1 písm. c) Ústavy, jestliže tvrdí, že nezákonným zásahem státu bylo porušeno zaručené právo územního samosprávného celku na samosprávu.

(2) Není-li v tomto zákoně uvedeno jinak, platí pro ústavní stížnost obecná ustanovení tohoto zákona o návrhu a pro toho, kdo ústavní stížnost podává (dále jen „stěžovatel“), obecná ustanovení tohoto zákona o navrhovateli.

(3) Ústavní stížnost lze podat ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje; takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení.

(4) Byl-li mimořádný opravný prostředek orgánem, který o něm rozhoduje, odmítnut jako nepřipustný z důvodů závisejících na jeho uvážení, lze podat ústavní stížnost proti předchozímu rozhodnutí o procesním prostředku k ochraně práva, které bylo mimořádným opravným prostředkem napadeno, ve lhůtě dvou měsíců od doručení takového rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku.

(5) Jestliže zákon procesní prostředek k ochraně práva stěžovateli neposkytuje, lze podat ústavní stížnost ve lhůtě

dvou měsíců ode dne, kdy se stěžovatel o zásahu orgánu veřejné moci do jeho ústavně zaručených základních práv nebo svobod dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy k takovému zásahu došlo.

(6) K ústavní stížnosti musí být přiložena kopie rozhodnutí o posledním procesním prostředku k ochraně práva, popřípadě také kopie rozhodnutí o odmítnutí mimořádného opravného prostředku z důvodu uvedeného v odstavci 4. Domáhá-li se stěžovatel ochrany svého práva také jinak než procesním prostředkem podle odstavce 3, je povinen o tom Ústavní soud bez odkladu vyrozumět.

§ 73

(1) Politická strana je oprávněna podat návrh podle čl. 87 odst. 1 písm. j) Ústavy, jestliže tvrdí, že rozhodnutí o jejím rozpuštění nebo jiné rozhodnutí týkající se její činnosti není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony.

(2) Návrh podle odstavce 1 lze podat ve lhůtě 30 dnů. Tato lhůta počíná dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon politické straně k ochraně jejího práva poskytuje; jestliže zákon takový prostředek neposkytuje, počíná lhůta dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí uvedené v odstavci 1.

(3) Jinak pro návrh podle odstavce 1 a pro řízení o něm platí ustanovení tohoto oddílu.

§ 74

Spolu s ústavní stížností může být podán návrh na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu anebo jejich jednotlivých ustanovení, jejichž uplatněním nastala skutečnost, která je předmětem ústavní stížnosti, jestliže podle tvrzení stěžovatele jsou v rozporu s ústavním zákonem, popřípadě se zákonem, jedná-li se o jiný právní předpis.

§ 75

Nepřípustnost ústavní stížnosti

(1) Ústavní stížnost je nepřípustná, jestliže stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje (§ 72 odst. 3); to platí i pro mimořádný opravný prostředek, který orgán, jenž o něm rozhoduje, může odmítnout jako nepřípustný z důvodů závisejících na jeho uvážení (§ 72 odst. 4).

(2) Ústavní soud neodmítne přijetí ústavní stížnosti, i když není splněna podmínka podle předchozího odstavce, jestliže

a) stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a byla podána do jednoho roku ode dne, kdy ke skutečnosti, která je předmětem ústavní stížnosti, došlo, nebo

b) v řízení o podaném opravném prostředku podle odstavce 1 dochází ke značným průtahům, z nichž stěžovateli vzniká nebo může vzniknout vážná a neodvratitelná újma.

§ 76

Účastníci a vedlejší účastníci řízení

- (1) Účastníky řízení o ústavní stížnosti jsou stěžovatel a státní orgán nebo jiný orgán veřejné moci, proti jehož zásahu ústavní stížnost směřuje.
- (2) Vedlejšími účastníky jsou ostatní účastníci předchozího řízení, z něhož stížností napadené rozhodnutí vzešlo. Šlo-li o trestní řízení, jsou vedlejšími účastníky strany tohoto řízení.
- (3) Ústavní soud může přiznat postavení vedlejšího účastníka i jiným osobám, které prokáží právní zájem na výsledku řízení.

§ 77

Zastavení řízení

Ústavní stížnost může stěžovatel vzít zpět jen do okamžiku, než se Ústavní soud odebere k závěrečné poradě; v takovém případě Ústavní soud řízení zastaví.

§ 78

Přerušení řízení

- (1) Jestliže byl spolu s ústavní stížností podán návrh na zrušení právního předpisu podle § 74, senát řízení přeruší a návrh na zrušení právního předpisu postoupí plénu k rozhodnutí podle čl. 87 odst. 1 písm. a) nebo b) Ústavy. Přísluší-li projednání ústavní stížnosti plénu, projedná plénem i návrh na zrušení jiného právního předpisu podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy.
- (2) Dojde-li senát v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti k závěru, že zákon nebo jiný právní předpis anebo jejich jednotlivá ustanovení, jejichž uplatněním nastala skutečnost, která je předmětem ústavní stížnosti, jsou v rozporu s ústavním zákonem, popřípadě se zákonem, jedná-li se o jiný právní předpis, řízení přeruší a podá návrh plénu na zrušení takového právního předpisu podle čl. 87 odst. 1 písm. a) nebo b) Ústavy. Pokud k takovému závěru dojde plénem v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti, zahájí a provede řízení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) nebo b) Ústavy.

§ 79

Vyloučení odkladného účinku

- (1) Ústavní stížnost nemá odkladný účinek. Návrh podle § 73 odst. 1 proti rozhodnutí o rozpuštění politické strany nebo pozastavení její činnosti má odkladný účinek.
- (2) Ústavní soud může na návrh stěžovatele odložit vykonatelnost napadeného rozhodnutí, jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem a jestliže by výkon rozhodnutí nebo uskutečnění oprávnění, přiznaného rozhodnutím třetí osobě, znamenal pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká při odložení vykonatelnosti

může vzniknout jiným osobám.

§ 80

Předběžné opatření

(1) Směřuje-li ústavní stížnost proti jinému zásahu orgánu veřejné moci, než je rozhodnutí, může Ústavní soud k odvrácení hrozící vážné škody nebo újmy, k zabránění hrozícímu násilnému zásahu nebo z jiného závažného veřejného zájmu uložit orgánu veřejné moci, aby v zásahu nepokračoval (předběžné opatření).

(2) O předběžném opatření může rozhodnout Ústavní soud bez ústního jednání. Ve zvláště naléhavých případech nemusí být k návrhu podle odstavce 1 vyžádáno vyjádření ostatních účastníků a vedlejších účastníků.

(3) Usnesení o předběžném opatření pozbývá platnosti vyhlášením nálezu Ústavního soudu ve věci, pokud je Ústavní soud již dříve nezrušil, protože pominuly důvody, pro které bylo nařízeno.

§ 81

Vztah k předchozím řízením

Ústavní soud není vázán skutkovým zjištěním učiněným v předchozích řízeních.

§ 82

Nález a jeho právní následky

(1) Ústavní soud rozhodne nálezem, kterým ústavní stížnosti zcela vyhoví nebo ústavní stížnost zcela zamítne anebo jí zčásti vyhoví a zčásti ji zamítne.

(2) Vyhoví-li Ústavní soud ústavní stížnosti, vysloví v nálezu

a) jde-li o ústavní stížnost podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, které ústavně zaručené právo nebo svoboda a jaké ustanovení ústavního zákona byly porušeny a jakým zásahem orgánu veřejné moci k tomuto porušení došlo,

b) jde-li o ústavní stížnost podle čl. 87 odst. 1 písm. c) Ústavy, v čem spočívá porušení zákonem zaručeného práva na samosprávu, jaké ústavní zákony nebo zákony byly porušeny a jakým zásahem státu k tomuto porušení došlo, anebo

c) jde-li o návrh podle čl. 87 odst. 1 písm. j) Ústavy, v čem je rozhodnutí o rozpuštění politické strany nebo jiné rozhodnutí dotýkající se její činnosti v rozporu s ústavními nebo jinými zákony.

(3) Bylo-li vyhověno ústavní stížnosti fyzické nebo právnické osoby podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, Ústavní soud

a) zruší napadené rozhodnutí orgánu veřejné moci, nebo

b) jestliže porušení ústavně zaručeného základního práva nebo svobody spočívalo v jiném zásahu orgánu veřejné moci, než je rozhodnutí, zakáže tomuto orgánu, aby v porušování práva a svobody pokračoval, a přikáže mu, aby, pokud je to možné, obnovil stav před porušením.

(4) Bylo-li vyhověno ústavní stížnosti zastupitelstva územního samosprávného celku podle čl. 87 odst. 1 písm. c) Ústavy, Ústavní soud

a) zruší napadené rozhodnutí státního orgánu, nebo

b) jestliže porušení zaručeného práva na samosprávu spočívalo v jiném zásahu státu, než je rozhodnutí, zakáže příslušnému státnímu orgánu, aby v porušování práva na samosprávu pokračoval, a přikáže mu, aby, pokud je to možné, obnovil stav před porušením.

(5) Bylo-li vyhověno návrhu politické strany podle čl. 87 odst. 1 písm. j) Ústavy, Ústavní soud napadené rozhodnutí zruší.

§ 83

Náhrada nákladů zastoupení

(1) Odůvodňují-li to osobní a majetkové poměry stěžovatele, zejména nemá-li dostatečné prostředky k placení nákladů spojených se zastoupením (§ 29 a § 30 odst. 1) a nebyla-li ústavní stížnost odmítnuta, soudce zpravodaj rozhodne na návrh stěžovatele podaný před prvním ústním jednáním, že náklady na jeho zastoupení zcela nebo zčásti zaplatí stát.

(2) O návrhu rozhodne soudce zpravodaj usnesením, které se doručuje stěžovateli a zástupci. Vyhoví-li se zcela návrhu, nemusí být usnesení odůvodněno.

(3) Náklady zastoupení hradí Ústavní soud ze svého rozpočtu.

(4) Až do skončení řízení může soudce zpravodaj usnesení podle odstavce 2 zrušit nebo změnit, a to popřípadě i se zpětnou účinností, bude-li zjištěno, že poměry stěžovatele postup podle odstavce 1 neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

§ 84

Placení nákladů zastoupení

(1) Náklady podle § 83 uhradí Ústavní soud k rukám zástupce po skončení řízení. Jestliže je to důvodné, poskytně se zástupci na jeho žádost přiměřená záloha.

(2) Přizná-li Ústavní soud stěžovateli, jehož náklady zastoupení platí stát (§ 83), náhradu nákladů řízení, je ten, jemuž byla uložena náhrada těchto nákladů, povinen zaplatit ji České republice v rozsahu, v jakém bylo stěžovateli přiznáno právo na zaplacení nákladů zastoupení. O tom Ústavní soud rozhodne v usnesení o náhradě nákladů řízení.

(3) Náhrada nákladů tohoto řízení je příjmem státního rozpočtu.

ODDÍL ČTVRTÝ

Řízení o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci ověření volby poslance nebo senátora

Opravný prostředek

§ 85

(1) Opravný prostředek proti rozhodnutí ve věci ověření volby poslance nebo senátora podle čl. 87 odst. 1 písm. e) Ústavy (dále jen „opravný prostředek“) je oprávněn podat

- a) poslanec, senátor, případně volební strana, za níž poslanec nebo senátor kandidoval, proti rozhodnutí, že nebyl platně zvolen,
- b) ten, jehož volební stížnosti podle volebního zákona bylo vyhověno, proti rozhodnutí příslušné komory Parlamentu nebo jejího orgánu o ověření platnosti volby poslance nebo senátora.

(2) Opravný prostředek lze podat do deseti dnů ode dne, kdy bylo osobě oprávněné podat opravný prostředek oznámeno rozhodnutí podle odstavce 1.

§ 86

O opravném prostředku podle § 85 koná Ústavní soud vždy ústní jednání.

§ 87

Pro opravný prostředek jinak platí obecná ustanovení tohoto zákona o návrhu na zahájení řízení a pro toho, kdo opravný prostředek podává, obecná ustanovení tohoto zákona o navrhovateli.

§ 88

Účastníci a vedlejší účastníci řízení

(1) Účastníkem řízení o opravném prostředku je též orgán, který přijal rozhodnutí, že poslanec nebo senátor byl nebo nebyl platně zvolen.

(2) Podal-li opravný prostředek podle § 85 odst. 1 písm. a) poslanec nebo senátor, je vedlejším účastníkem řízení volební strana, za kterou tento poslanec nebo senátor kandidoval. Podala-li takovýto opravný prostředek volební strana, je vedlejším účastníkem řízení poslanec nebo senátor, jehož se opravný prostředek podle § 85 odst. 1 písm. a) týká.

(3) Vedlejšími účastníky řízení o opravném prostředku podle § 85 odst. 1 písm. b) jsou poslanec nebo senátor, proti

ověření jejichž volby opravný prostředek směřuje.

§ 89

Vyloučení odkladného účinku

Opravný prostředek proti rozhodnutí ve věci ověření volby poslance nebo senátora nemá odkladný účinek.

§ 90

Zastavení řízení

- (1) V případě opravného prostředku podle § 85 odst. 1 písm. a) Ústavní soud řízení zastaví, jestliže ten, kdo opravný prostředek podal, jej vzal zpět.
- (2) V případě opravného prostředku podle § 85 odst. 1 písm. b) Ústavní soud řízení zastaví, jestliže ten, kdo opravný prostředek podal, jej vzal zpět nebo jestliže se poslanec nebo senátor, jehož se opravný prostředek týkal, vzdal mandátu.
- (3) Ústavní soud řízení zastaví také tehdy, jestliže poslanec nebo senátor, jehož se opravný prostředek týkal, zemřel. Požádá-li o pokračování řízení manžel nebo příbuzný v řadě přímé do jednoho měsíce od úmrtí, v řízení se pokračuje.

§ 91

Nález a jeho právní následky

- (1) Ústavní soud rozhodne nálezem, kterým opravnému prostředku vyhoví anebo jej zamítne.
- (2) Vyhoví-li Ústavní soud opravnému prostředku, vysloví v nálezu,
- a) že poslanec nebo senátor byl platně zvolen, rozhodoval-li o opravném prostředku podle § 85 odst. 1 písm. a), nebo
 - b) že poslanec nebo senátor nebyl platně zvolen, rozhodoval-li o opravném prostředku podle § 85 odst. 1 písm. b).
- (3) Vyhlášením nálezu podle § 56, kterým Ústavní soud vyhověl opravnému prostředku, pozbývají platnosti rozhodnutí jiných orgánů, která tomuto nálezu odporují.
- (4) O výroku nálezu vystaví předsedající osvědčení, které předá přítomným účastníkům a vedlejším účastníkům.

ODDÍL PÁTÝ

Řízení v pochybnostech o ztrátě volitelnosti a o neslučitelnosti výkonu

funkcí poslance nebo senátora podle čl. 25 Ústavy

§ 92

Podání návrhu

(1) V pochybnostech, zda mandát poslance nebo senátora zanikl z důvodů uvedených v čl. 25 písm. d) nebo f) Ústavy, jsou oprávněni podat návrh Ústavnímu soudu, aby zjistil, zda mandát poslance nebo senátora zanikl,

- a) poslanec nebo senátor, o jehož mandát jde,
- b) předseda Poslanecké sněmovny, jde-li o poslance, nebo předseda Senátu, jde-li o senátora,
- c) skupina nejméně 20 poslanců, jde-li o poslance, nebo skupina nejméně deseti senátorů, jde-li o senátora.

(2) Ustanovení § 64 odst. 4 platí obdobně.

§ 93

Účastníci řízení

Účastníkem řízení o tom, zda zanikl mandát poslance nebo senátora, je vždy poslanec nebo senátor, o jehož mandát jde, a předseda Poslanecké sněmovny, jde-li o poslance, nebo předseda Senátu, jde-li o senátora, i když nejsou navrhovateli.

§ 94

Řízení

(1) O návrhu podle § 92 odst. 1 koná Ústavní soud vždy ústní jednání.

(2) Ústavní soud řízení zastaví, jestliže navrhovatel vzal svůj návrh zpět nebo jestliže poslanec nebo senátor, o jehož mandát jde, zánik mandátu uznal.

(3) Ústavní soud řízení zastaví také tehdy, jestliže poslanec nebo senátor, jehož se opravný prostředek týkal, zemřel. Požádá-li o pokračování řízení manžel nebo příbuzný v řadě přímé do jednoho měsíce od úmrtí, v řízení se pokračuje.

§ 95

Nález

(1) Ústavní soud nálezem rozhodne, že mandát poslance nebo senátora zanikl z důvodů uvedených v čl. 25 písm. d) nebo f) Ústavy, anebo vysloví, že tvrzené skutečnosti, které by byly důvodem zániku mandátu podle čl. 25 písm. d) nebo f) Ústavy, nebyly dány.

(2) O výroku nálezu vystaví předsedající osvědčení, které předá přítomným účastníkům.

ODDÍL ŠESTÝ

Řízení o ústavní žalobě proti prezidentu republiky

§ 97

Ústavní žaloba

(1) Ústavní soud podle čl. 87 odst. 1 písm. g) Ústavy na základě žaloby Senátu rozhoduje, zda se prezident republiky dopustil velezrady nebo hrubého porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku. Řízení je zahájeno doručením žaloby Ústavnímu soudu.

(2) Ústavní žaloba proti prezidentu republiky podle čl. 65 odst. 2 Ústavy (dále jen „ústavní žaloba“) musí obsahovat přesné vylíčení jednání, kterým se měl prezident republiky dopustit velezrady nebo hrubého porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku, spolu s uvedením důkazů, o které se ústavní žaloba opírá.

(3) Ústavní žalobu projedná Ústavní soud přednostně před ostatními návrhy.

(4) Obecná ustanovení hlavy první této části zákona pro řízení o ústavní žalobě neplatí s výjimkou ustanovení § 36 až 43, § 52 až 59 a § 61.

§ 98

Zastavení řízení

(1) Jestliže bylo Ústavnímu soudu, dříve než se odebral k závěrečné poradě, doručeno usnesení Senátu, kterým ústavní žalobu odvolává, Ústavní soud řízení zastaví.

(2) Ústavní soud řízení zastaví také tehdy, jestliže prezident republiky po jeho zahájení zemřel. Požádá-li o pokračování řízení manžel nebo příbuzný v řadě přímé do jednoho měsíce od úmrtí, v řízení se pokračuje.

(3) Okolnost, že se prezident republiky po zahájení řízení vzdal svého úřadu nebo že jeho funkce zanikla uplynutím doby, na kterou byl zvolen, není důvodem k zastavení řízení.

§ 99

Zastupování v řízení

Za Senát v řízení o ústavní žalobě před Ústavním soudem jedná jeho předseda nebo osoba, kterou tím Senát pověří.

§ 100

Obhájci

Prezident republiky, proti kterému byla podána ústavní žaloba, má právo zvolit si jednoho nebo více obhájců; alespoň jeden z nich musí být advokátem.

Ústní jednání

§ 101

(1) Soudce zpravodaj podle potřeby doplní šetření provedené Senátem, případně vyzve Senát k doplnění šetření a žaloby, a připraví ústní jednání.

(2) O ústavní žalobě koná Ústavní soud vždy ústní jednání.

§ 102

Ústavní soud doručí prezidentovi republiky ústavní žalobu a současně vyrozumí prezidenta republiky a zástupce Senátu o době a místě konání ústního jednání, a to nejméně deset dnů předem. Přitom prezidenta republiky upozorní, že bude jednáno v jeho nepřítomnosti, nedostaví-li se bez řádné omluvy k jednání nebo se bez dostatečného důvodu v průběhu jednání předčasně vzdálí.

§ 103

(1) Ústní jednání zahájí předsedající sdělením věci, která bude projednávána, poté zjistí, zda se dostavily osoby, které byly k ústnímu jednání předvolány nebo o něm vyrozuměny, a zjistí jejich totožnost.

(2) Pokládá-li se prezident republiky nebo zástupce Senátu (dále jen „strany“) opatřením předsedajícího při řízení jednání zkrácen, může žádat, aby rozhodlo plénium.

(3) Pokud se některá z předvolaných osob nedostavila, rozhodne Ústavní soud po slyšení stran, zda je možno ústní jednání provést nebo zda je nutno je odročit.

(4) Po provedení úkonů podle předchozích ustanovení přednese na výzvu předsedajícího zástupce Senátu ústavní žalobu. Po přednesení žaloby dá předsedající prezidentu republiky a jeho obhájcům možnost se k ní vyjádřit; poté se provede důkazní řízení.

(5) Prezident republiky, jeho obhájci a zástupce Senátu mají právo vyjádřit se k prováděným důkazům, klást svědkům a znalcům otázky a podávat návrhy na doplnění dokazování.

(6) Není-li dalších důkazních návrhů nebo bylo-li rozhodnuto, že další důkazy již prováděny nebudou, ukončí předsedající důkazní řízení a dá zástupci Senátu a poté prezidentovi republiky a jeho obhájcům možnost pronést závěrečnou řeč. Poté se Ústavní soud odebere k závěrečné poradě.

(7) Shledá-li Ústavní soud vzhledem k závěrečným řečem anebo při závěrečné poradě, že je nutno objasnit další okolnosti, může se usnést, že dokazování bude doplněno, a v řízení dále pokračuje.

(8) Po doplnění dokazování dá předsedající znovu slovo zástupci Senátu a prezidentu republiky a jeho obhájcům k závěrečným řečem.

§ 104

Nález a jeho právní následky

(1) Po ukončení ústního jednání Ústavní soud buď ústavní žalobě vyhoví a rozhodne, že se prezident republiky dopustil velezrady nebo hrubého porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku, anebo ho ústavní žaloby zproští.

(2) Jakmile byl nález, kterým bylo ústavní žalobě vyhověno, vyhlášen podle § 56, ztrácí prezident republiky prezidentský úřad a způsobilost jej znovu nabýt. Nárok na prezidentský plat a další požitky po skončení výkonu funkce podle zvláštního zákona mu nenáleží.

(3) O výroku nálezu vystaví předsedající osvědčení, které předá přítomným stranám.

Obnova řízení

§ 105

(1) Ten, kdo se podle nálezu Ústavního soudu dopustil velezrady nebo hrubého porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku, může požádat Ústavní soud, aby řízení o ústavní žalobě bylo obnoveno,

a) jestliže takový nález Ústavního soudu byl ovlivněn trestným činem jiné osoby,

b) uvede-li nové skutečnosti nebo důkazy, které bez své viny nemohl uplatnit v původním řízení a které samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými již dříve by mohly vést k tomu, že by byl ústavní žaloby zproštěn.

(2) Po smrti osoby uvedené v odstavci 1 mohou o obnovu řízení o ústavní žalobě požádat její manžel nebo příbuzný v řadě přímé.

§ 106

O žádosti o obnovu řízení podle § 105 rozhoduje Ústavní soud bez ústního jednání. Obnovené řízení se koná na základě původní ústavní žaloby.

§ 107

Byla-li osoba uvedená v § 105 odst. 1 v obnoveném řízení ústavní žaloby zproštěna, nenabývá ztraceného prezidentského úřadu.

§ 108

Pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se pro řízení o ústavní žalobě přiměřeně ustanovení trestního řádu o řízení před soudem.

ODDÍL SEDMÝ

Řízení o návrhu prezidenta republiky na zrušení usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu podle čl. 66 Ústavy

§ 109

Podání návrhu

(1) Usnesou-li se Poslanecká sněmovna a Senát podle čl. 66 Ústavy, že prezident republiky nemůže ze závažných důvodů vykonávat svůj úřad, je prezident republiky oprávněn navrhnout Ústavnímu soudu, aby toto usnesení zrušil.

(2) Návrh podle odstavce 1 je prezident republiky oprávněn podat ode dne přijetí usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu podle čl. 66 Ústavy do deseti dnů poté, co podle usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu již může svůj úřad vykonávat.

§ 110

Zastavení řízení

Prezident republiky může do okamžiku, než se Ústavní soud odebere k závěrečné poradě, vzít návrh podle § 109 zpět. V takovém případě Ústavní soud řízení zastaví. Ústavní soud řízení též zastaví, jestliže prezident republiky zemřel.

§ 111

Účastníci řízení

Účastníky řízení jsou též Poslanecká sněmovna a Senát.

§ 112

Vyžádání dokladů

Poslanecká sněmovna a Senát předloží Ústavnímu soudu neprodleně na jeho výzvu doklady, z nichž jejich usnesení vychází, a navrhnou případně další důkazy o tom, že prezident republiky v době přijetí usnesení a jeho trvání nemohl, popřípadě nemůže ze závažných důvodů svůj úřad vykonávat.

§ 113

Ústní jednání

Ústní jednání o návrhu prezidenta republiky podle § 109 zahájí Ústavní soud nejpozději do pěti dnů ode dne, kdy mu byl doručen.

§ 114

Předběžné opatření

Ústavní soud může na návrh prezidenta republiky jako předběžné opatření pozastavit výkon pravomocí podle čl. 66 Ústavy a pozastavit vyhlášení podle čl. 52 Ústavy dosud nevyhlášených zákonů, ke kterým prezident republiky nemohl užít své právo podle čl. 50 odst. 1 Ústavy.

Nález a jeho právní následky

§ 115

(1) Ústavní soud rozhodne o návrhu podle § 109 do 15 dnů od jeho doručení.

(2) Ústavní soud rozhodne, zda v době přijetí usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu podle čl. 66 Ústavy prezident republiky nemohl svůj úřad ze závažných důvodů vykonávat, popřípadě do kdy taková překážka výkonu úřadu trvala.

(3) Rozhodne-li Ústavní soud, že v době přijetí usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu podle čl. 66 Ústavy nebyly závažné důvody, pro které by prezident republiky nemohl vykonávat svůj úřad, nebo že v době trvání takového usnesení pominuly, zruší svým nálezem takové usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu zcela nebo pro odpovídající dobu.

(4) Rozhodne-li Ústavní soud, že v době přijetí usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu byly závažné důvody, pro které prezident republiky nemohl vykonávat svůj úřad, a že do dne přijetí nálezu Ústavního soudu nepominuly, návrh prezidenta republiky na zrušení usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu zamítne.

§ 116

Úkony, vykonané namísto prezidenta republiky předsedou vlády nebo předsedou Poslanecké sněmovny, popřípadě předsedou Senátu podle čl. 66 Ústavy v době, kdy podle zjištění Ústavního soudu nebyly závažné důvody, pro které by prezident republiky nemohl vykonávat svůj úřad, nepozbývají platnosti.

ODDÍL OSMÝ

Řízení o opatřeních nezbytných k provedení rozhodnutí mezinárodního soudu

§ 117

Mezinárodní soud

Mezinárodním soudem se pro účely tohoto zákona rozumí mezinárodní orgán, jehož rozhodnutí jsou pro Českou republiku závazná podle mezinárodních smluv, které jsou součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).

§ 118

Návrh na zrušení právního předpisu

(1) Shledal-li mezinárodní soud, že zásahem orgánu veřejné moci byl porušen závazek, který pro Českou republiku vyplývá z mezinárodní smlouvy, zejména, že tímto zásahem bylo porušeno lidské právo nebo základní svoboda fyzické nebo právnické osoby, a jestliže takové porušení spočívá v platném právním předpisu, podá vláda Ústavnímu soudu návrh na zrušení takového právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení, pokud zrušení nebo změnu nemůže zajistit jiným způsobem. Ustanovení § 35 odst. 1 o nepřípustnosti návrhu na zahájení řízení ve věci, o níž již Ústavní soud rozhodl, se v tomto případě nepoužije.

(2) Ústavní soud postupuje v řízení podle odstavce 1 podle oddílu prvního této hlavy.

Návrh na obnovu řízení

§ 119

(1) Rozhodoval-li Ústavní soud ve věci, v níž mezinárodní soud shledal, že zásahem orgánu veřejné moci bylo v rozporu s mezinárodní smlouvou porušeno lidské právo nebo základní svoboda, lze proti takovému rozhodnutí Ústavního soudu podat návrh na obnovu řízení za podmínek stanovených tímto zákonem.

(2) Návrh na obnovu řízení před Ústavním soudem je oprávněn podat ten, kdo byl ve věci uvedené v odstavci 1 účastníkem řízení před Ústavním soudem, a v jehož prospěch mezinárodní soud rozhodl.

(3) Návrh na obnovu řízení je možno podat do šesti měsíců ode dne, kdy se vyhlášené rozhodnutí mezinárodního soudu podle příslušné mezinárodní smlouvy stane konečným.^{3c)} Návrh musí obsahovat vedle obecných náležitostí (§ 34) označení rozhodnutí Ústavního soudu, proti němuž směřuje, označení rozhodnutí mezinárodního soudu, o které se opírá, a vylíčení, v čem je spatřován rozpor rozhodnutí Ústavního soudu s rozhodnutím mezinárodního soudu.

(4) Spolu s návrhem na obnovu řízení může být podán návrh na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu anebo jejich jednotlivých ustanovení, jejichž uplatněním nastala skutečnost, která je předmětem návrhu na obnovu řízení, jestliže podle tvrzení navrhovatele jsou v rozporu s ústavním zákonem, popřípadě se zákonem, jedná-li se o jiný právní předpis.

(5) Účastníky řízení o návrhu na obnovu řízení jsou též účastníci řízení před Ústavním soudem, jehož obnova je navrhována, kteří nejsou navrhovateli; ti, kteří byli v tomto řízení vedlejšími účastníky, jsou jimi rovněž v řízení o

návrhu na obnovu řízení.

(6) Pro náhradu a placení nákladů zastoupení v řízení o návrhu na obnovu řízení se použijí ustanovení § 83 a 84.

§ 119a

(1) Návrh na obnovu řízení je nepřipustný, jestliže následky porušení lidského práva nebo základní svobody již netrvají a jsou dostatečně napraveny poskytnutím spravedlivého zadostiučinění podle rozhodnutí mezinárodního soudu nebo bylo-li nápravy dosaženo jinak.

(2) Ústavní soud neodmítne přijetí návrhu na obnovu řízení z důvodů podle odstavce 1, jestliže veřejný zájem na obnově řízení podstatně převyšuje vlastní zájem navrhovatele.

§ 119b

(1) O návrhu na obnovu řízení rozhoduje Ústavní soud bez ústního jednání. Pokud nález Ústavního soudu je v rozporu s rozhodnutím mezinárodního soudu, Ústavní soud nález zruší; jinak návrh zamítne.

(2) Zrušil-li Ústavní soud na základě návrhu na obnovu řízení svůj předchozí nález, znovu projedná původní návrh na zahájení řízení podle příslušných ustanovení tohoto zákona.

(3) V novém nálezu Ústavní soud vychází z právního názoru mezinárodního soudu.

(4) Pokud novým nálezem Ústavního soudu dojde ke zrušení předchozích rozhodnutí, platí pro postup orgánů příslušných rozhodnout ve věci obdobně § 235i odst. 3 občanského soudního řádu.

(5) Rozhodoval-li Ústavní soud usnesením a tímto usnesením bylo řízení skončeno, použijí se ustanovení odstavců 1 až 4 přiměřeně.

ODDÍL DEVÁTÝ

Řízení ve sporech o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy

§ 120

Podání návrhu

(1) V řízení ve sporech o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy podle čl. 87 odst. 1 písm. k) Ústavy Ústavní soud rozhoduje spory mezi státními orgány a orgány územních samosprávných celků o příslušnost vydat rozhodnutí nebo činit opatření nebo jiné zásahy (dále jen „rozhodnutí“) ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení (dále jen „kompetenční spory“).

(2) Návrh na zahájení řízení v kompetenčním sporu je oprávněn podat

a) státní orgán v kompetenčním sporu mezi státem a územním samosprávným celkem nebo v kompetenčním

sporu mezi státními orgány navzájem,

b) zastupitelstvo územního samosprávného celku v kompetenčním sporu mezi územním samosprávným celkem a státem nebo v kompetenčním sporu mezi územními samosprávnými celky navzájem.

§ 121

Účastníci

Účastníky řízení ve věcech kompetenčních sporů jsou též státní orgány a územní samosprávné celky, které jsou uvedeny v návrhu na zahájení řízení, nebo které tvrdí, že jsou příslušné vydat rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu, anebo které takovou kompetenci popírají.

§ 122

Nepřípustnost návrhu

(1) Návrh je nepřipustný, přísluší-li rozhodovat o kompetenčním sporu jinému orgánu podle zvláštního zákona.

(2) Návrh je dále nepřipustný, přísluší-li rozhodovat o kompetenčním sporu orgánu společně nadřízenému orgánům, mezi nimiž kompetenční spor vznikl.

§ 123

Zastavení řízení

Nebyl-li návrh podle § 120 odst. 2 odmítnut, může jej navrhovatel vzít zpět jen se souhlasem Ústavního soudu; v takovém případě soud řízení zastaví.

Nález a jeho právní následky

§ 124

(1) Ústavní soud nálezem rozhodne, který orgán je příslušný vydat rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení.

(2) Jde-li o kompetenční spor mezi státním orgánem a územním samosprávným celkem, Ústavní soud rozhodne, zda věc spadá do kompetence státu nebo územní samosprávy.

§ 125

(1) Jestliže orgán, který je účastníkem řízení v kompetenčním sporu, vydal rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení a podle Ústavního soudu je k vydání takového rozhodnutí příslušný jiný orgán, Ústavní soud svým

nálezem takové rozhodnutí zruší.

(2) Jestliže orgán, který je účastníkem řízení v kompetenčním sporu, vydal rozhodnutí, kterým svoji kompetenci popřel, a podle zjištění Ústavního soudu je k vydání rozhodnutí ve věci příslušný, Ústavní soud takové rozhodnutí svým nálezem zruší.

ODDÍL DESÁTÝ

Řízení ve věcech referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii

Řízení o nevyhlášení referenda

§ 125a

Podání návrhu

(1) Opravný prostředek proti rozhodnutí prezidenta republiky, že opakované referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii nevyhlásí, může podat vláda či společně nejméně dvě pětiny poslanců nebo společně dvě pětiny senátorů ve lhůtě 20 dnů ode dne rozhodnutí prezidenta republiky, že referendum nevyhlásí, nebo ode dne uplynutí třicetidenní lhůty podle čl. 4 ústavního zákona o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii, aniž by prezident republiky referendum vyhlásil nebo rozhodl, že referendum nevyhlásí.

(2) Návrh skupiny poslanců nebo skupiny senátorů podle odstavce 1 musí být vlastnoručně podepsán stanoveným počtem poslanců nebo senátorů.

(3) O návrhu podaném podle odstavce 1 Ústavnímu soudu uvědomí Ústavní soud neprodleně prezidenta republiky.

(4) Ústavní soud projedná návrh podle odstavce 1 mimo pořadí, ve kterém jej obdržel, a bez zbytečného odkladu.

§ 125b

Účastníci řízení

Účastníkem řízení je vedle navrhovatele vždy též prezident republiky a vláda.

§ 125c

Nález a jeho právní následky

Vyhoví-li Ústavní soud návrhu podanému podle § 125a, nálezem vysloví, že prezident republiky je povinen referendum vyhlásit do 10 dnů ode dne vyhlášení rozhodnutí Ústavního soudu tak, aby se referendum konalo ve lhůtě počínající třicátým dnem a končící šedesátým dnem od vyhlášení referenda. Potvrdí-li Ústavní soud rozhodnutí prezidenta republiky, návrh zamítne.

Řízení o nezákonnosti postupu při referendu

§ 125d

Podání návrhu

(1) Návrh na vydání rozhodnutí o tom, zda postup při provádění referenda o přistoupení České republiky k Evropské unii je v souladu s ústavním zákonem o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii nebo se zákonem vydaným k jeho provedení, může podat každý občan oprávněný hlasovat v referendu, a to nejpozději do 10 dnů ode dne, v němž skončilo hlasování v referendu.

(2) O návrhu podaném podle odstavce 1 Ústavnímu soudu, jakož i o odmítnutí návrhu, uvědomí Ústavní soud neprodleně prezidenta republiky.

(3) Ústavní soud projedná návrh podle odstavce 1 mimo pořadí, ve kterém jej obdržel, a bez zbytečného odkladu.

§ 125e

Účastníci řízení

Účastníkem řízení je vedle navrhovatele příslušný orgán pro referendum.

§ 125f

Nález a jeho právní následky

(1) Dojde-li Ústavní soud po provedeném řízení k závěru, že postup při provádění referenda nebyl v souladu s ústavním zákonem o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii nebo se zákonem vydaným k jeho provedení, a mohl-li být zjištěným nesouladem ovlivněn výsledek referenda, Ústavní soud nálezem vysloví, že

a) postup při provádění referenda nebyl v souladu s uvedenými právními předpisy, a uvede, která ustanovení ústavního zákona o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii nebo která ustanovení zákona vydaného k jeho provedení byla porušena,

b) výsledek referenda se nevyhlásí,

c) prezident republiky vyhlásí referendum znovu.

(2) Dojde-li Ústavní soud po provedeném řízení k závěru, že postup při provádění referenda byl v souladu s ústavním zákonem o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a se zákonem vydaným k jeho provedení, nálezem rozhodne, že referendum proběhlo v souladu s ústavním zákonem o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a se zákonem vydaným k jeho provedení, a návrh zamítne. Stejně rozhodne, dojde-li po provedeném řízení k závěru, že postup při provádění referenda nebyl v souladu s ústavním zákonem o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii nebo se zákonem vydaným k jeho provedení, avšak výsledek referenda nemohl být zjištěným nesouladem ovlivněn.

Platové poměry soudce a asistenta

§ 131

Platové poměry asistenta se řídí zvláštním předpisem.⁴⁾

Kárné provinění a kárné řízení

Kárné provinění

§ 132

Soudce je kárně odpovědný za kárné provinění.

§ 133

(1) Kárným proviněním je jednání, jímž soudce snižuje vážnost a důstojnost své funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé a nestranné rozhodování Ústavního soudu, jakož i jiné zaviněné porušení povinností soudce.

(2) Kárné řízení se zavede také proti soudci, který se dopustí přestupku a požádá orgán příslušný k projednání přestupku o projednání přestupku v kárném řízení. Kárné řízení se zahájí postupem podle § 134 odst. 1 a 2 na základě předání věci příslušným orgánem podle zvláštního právního předpisu⁹⁾.

Kárné řízení

§ 134

(1) O zahájení kárného řízení rozhoduje předseda Ústavního soudu usnesením. Usnesení musí být odůvodněno a doručuje se soudci, proti němuž se kárné řízení zahajuje.

(2) O zahájení kárného řízení s předsedou Ústavního soudu se může usnést plénium na společný návrh nejméně tří soudců.

(3) Kárné řízení lze zahájit do jednoho roku ode dne, kdy k jednání, které je důvodem k zahájení kárného řízení, došlo.

§ 135

Po dobu kárného řízení pro kárné provinění podle § 133 odst. 1 nemůže soudce činit žádné úkony související s výkonem soudcovské funkce. Je-li soudce předsedou senátu nebo členem senátu, určí předseda Ústavního soudu, který z ostatních soudců bude zastupujícím členem senátu. Je-li soudce předsedou Ústavního soudu, vykonává

jeho funkci místopředseda.

§ 136

Ustanovení § 135 platí obdobně pro dobu, po kterou je proti soudci vedeno trestní stíhání.

§ 137

(1) Usnesení předsedy Ústavního soudu o zahájení kárného řízení se předloží plénu.

(2) Soudci, proti kterému bylo kárné řízení zahájeno, musí být umožněno vyjádřit se k důvodům usnesení o zahájení kárného řízení a zúčastnit se jednání pléna v této věci s výjimkou porady a hlasování.

§ 138

Pro dokazování v kárném řízení se použijí přiměřeně příslušná ustanovení zákona o trestním řízení soudním.

§ 139

(1) Plénem kárné řízení zastaví, neshledá-li je důvodným. V téže věci kárné řízení již nelze zahájit.

(2) Pokud kárné řízení nebylo zastaveno, zvolí plénem ze svého středu pětičlenný kárný senát, který věc projedná a rozhodne.

§ 140

(1) Kárný senát si na svém prvním jednání zvolí ze svých členů předsedu, který řídí jeho jednání. Kárný senát je způsobilý jednat a usnášet se, jsou-li přítomni všichni jeho členové; usnáší se většinou hlasů. Ustanovení § 20 platí obdobně.

(2) Při rozhodování je kárný senát vázán důvody kárného řízení uvedenými v usnesení o jeho zahájení.

(3) Soudce, se kterým je kárné řízení vedeno, má právo zúčastnit se jednání kárného senátu s výjimkou porady a hlasování, vyjádřit se k důvodům kárného řízení a k prováděným důkazům, klást svědkům a znalcům otázky a podávat návrhy na doplnění dokazování.

§ 141

(1) Kárný senát o kárném provinění podle § 133 odst. 1 rozhodne tak, že jednání uvedené v usnesení o zahájení kárného řízení soudci vytkne, anebo kárné řízení zastaví, nebylo-li kárné provinění prokázáno.

(2) Za přestupek podle § 133 odst. 2 lze soudci uložit sankci, kterou za přestupek stanoví zvláštní právní předpis¹⁰).

§ 142

(1) Proti usnesení kárného senátu o zastavení kárného řízení mohou podat do 15 dnů ode dne jeho doručení námitky předseda Ústavního soudu, popřípadě soudci, kteří podali návrh na zahájení kárného řízení podle § 134 odst. 2. O námitce rozhodne plénium tak, že usnesení kárného senátu buď potvrdí, nebo je zruší a vrátí mu věc k novému projednání; pokyny pléna k doplnění řízení je kárný senát vázán.

(2) Jestliže proti usnesení kárného senátu uvedenému v odstavci 1 námitky podány nebyly anebo jestliže plénium takové usnesení potvrdilo, hledí se na soudce, jako by s ním kárné řízení nebylo zahájeno. V téže věci kárné řízení již nelze zahájit.

(3) Proti usnesení kárného senátu, kterým bylo soudci jeho jednání vytknuto, může do 15 dnů ode dne jeho doručení podat tento soudce námitky. O námitkách rozhodne plénium tak, že buď usnesení kárného senátu potvrdí, nebo je zruší, popřípadě vrátí mu věc k novému projednání; pokyny pléna k doplnění řízení je kárný senát vázán.

Jiná rozhodování

§ 143

Podle této části se postupuje přiměřeně též při rozhodování o tom, zda

- a) soudce vykonává funkci nebo jinou výdělečnou činnost, která není s funkcí soudce slučitelná,
- b) je soudce členem politické strany nebo politického hnutí,
- c) se soudce nezúčastňuje jednání Ústavního soudu po dobu delší jednoho roku.

§ 144

(1) Pokud se v kárném řízení o kárném provinění podle § 133 odst. 1 prokázalo, že se soudce dopustil takového jednání, že jeho další setrvání ve funkci by bylo v rozporu s posláním Ústavního soudu a s postavením jeho soudců, a jestliže proti usnesení kárného senátu, kterým bylo soudci jeho jednání vytknuto, nebyly podány námitky, anebo jestliže plénium takové usnesení potvrdilo, plénium rozhodne, zda soudci jeho funkce zaniká. Návrh na takové usnesení může podat předseda kárného senátu.

(2) K usnesení podle odstavce 1 je třeba souhlasu nejméně devíti soudců. O návrhu může plénium jednat a usnášet se, je-li přítomno alespoň 12 soudců.

ČÁST PÁTÁ

Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 145

(1) Jestliže k zásahu orgánu veřejné moci⁵⁾

a) České republiky nebo

b) České a Slovenské Federativní Republiky v oboru působnosti, kterou podle ústavních a jiných zákonů od 1. ledna 1993 převzaly orgány České republiky,⁶⁾

došlo před 1. lednem 1993 a jestliže lhůta pro podání ústavní stížnosti k Ústavnímu soudu České a Slovenské Federativní Republiky stanovená v § 55 odst. 3 zákona č. 491/1991 Sb. započala po 2. listopadu 1992, lze proti takovému zásahu podat ústavní stížnost k Ústavnímu soudu do 60 dnů ode dne, kdy tento zákon nabyl účinnosti.

(2) Zjistí-li Ústavní soud, že ústavní stížnost nesměřuje proti zásahu orgánu veřejné moci uvedenému v odstavci 1 řízení zastaví.

§ 146

(1) Ústavní stížnost nebo návrh podle § 72 odst. 1 lze za podmínek stanovených tímto zákonem podat i proti zásahům orgánů veřejné moci, k nimž došlo od 1. ledna 1993 do dne, kdy tento zákon nabyl účinnosti.

(2) Pro lhůtu k podání ústavní stížnosti nebo návrhu podle odstavce 1 platí obdobně ustanovení § 72 odst. 2 nebo § 73 odst. 2 s tím, že lhůta k jejich podání, která by jinak započala přede dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, začíná teprve tímto dnem.

§ 147

Ústavní stížnosti, které byly podle předpisů o Ústavním soudu České a Slovenské Federativní Republiky k němu podány před 1. lednem 1993 a o nichž tento ústavní soud nerozhodl, projedná Ústavní soud a rozhodne o nich, pokud jde o zásahy orgánů veřejné moci uvedené v § 145 odst. 1.

§ 148

(1) Ústavní stížnost podle § 145 až 147 Ústavní soud projedná a rozhodne o ní podle tohoto zákona.

(2) Při zjišťování, zda byla porušena ústavně zaručená základní práva a svobody stěžovatele,⁷⁾ vychází Ústavní soud z Listiny základních práv a svobod⁸⁾ a z mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána.

§ 149

Ústavní soud se ujímá činnosti složením slibu dvanáctého soudce. Předseda Ústavního soudu svolá soudce k zasedání ve lhůtě do 15 dnů od složení slibu dvanáctého soudce. Do doby jmenování předsedy a místopředsedů Ústavního soudu plní funkci předsedy Ústavního soudu a místopředsedů Ústavního soudu věkem nejstarší soudci.

§ 150

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 1993.

Uhde v. r.

Havel v. r.

Klaus v. r.

¹⁾ Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění zákona č. 175/1990 Sb.

^{1a)} Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů.

^{1b)} § 1 zákona č. 133/2000 Sb., ve znění zákona č. 53/2004 Sb.

^{2a)} Zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

^{3a)} Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

^{3b)} Zákon č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{3c)} Čl. 44 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění pozdějších protokolů, zveřejněné sdělením č. 209/1992 Sb., ve znění sdělení č. 41/1996 Sb. a sdělení č. 243/1998 Sb.

⁴⁾ Zákon č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech.

⁵⁾ Čl. 6 ústavního zákona č. 91/1991 Sb., o Ústavním soudu České a Slovenské Federativní Republiky.

⁶⁾ Zejména čl. 3 ústavního zákona ČNR č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky.

⁷⁾ Čl. 6 ústavního zákona č. 91/1991 Sb.

Čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky.

⁸⁾ Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky.

⁹⁾ § 64 odst. 1 písm. b) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

¹⁰⁾ Například zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

¹¹⁾ § 16 zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv a o tvorbě právních předpisů vyhlášených ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv (zákon o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv).

¹²⁾ § 6 odst. 4 zákona č. 222/2016 Sb.